

Festes de Sant Zenon
1984

Pregó de la Festa Major de Sant Zenon 1984

Benvolguts convilatans:

Per segona vegada, i amb satisfacció tinc l'honor d'anunciar-vos l'inici de la Festa Major de Sant Zenon 1984.

És una Festa, en la qual hi podem trobar, petits i grans, motius sentimentals. S'hi barreja una sèrie de circumstàncies de caire local, que són tan íntims, que és evident que només les pot comprendre el que realment té la sort de viure-la en profunditat. No podem oblidar que la base de la Festa Major ha estat la religió, que a través dels anys ha format aquest conglomerat tradicional i festiu.

La Festa Major, rep un misteriós recolzament popular, que fa que moltes entitats l'aprofitin per a celebrar diversos actes. I amb això, vull recordar, que a vegades se senten certs comentaris que caldria clarificar ben bé, em refereixo a allò que es diu: «En aquest poble no es fa res, ni et deixen fer res». I això amics, no és veritat, perquè no és cert que s'hagi acabat la capacitat de la nostra gent de fer coses; coneixem tanta gent, tants grups, colles, clubs, etc. i no es cansen d'organitzar coses durant tot l'any i per a tothom. No hi ha cap justificació pel pessimisme.

I insisteixo en això altra vegada, perquè cal valorar molt aquesta iniciativa i capa-

ciutat per organitzar-se, per il·lusionar-se, per tenir ganes de fer coses, en definitiva, per a la nostra col·lectivitat. I allò més admirable, és comprovar que no són solament la il·lusió d'un dia, sinó que tenen continuïtat, i tot això, creieu-me que val molt.

Per això, seria convenient que les alegries i les il·lusions les poguéssim mantenir tots els dies de l'any, ja sabem que és impossible, però, què seria un poble sense il·lusió? Perquè l'alegria i la il·lusió no vol dir pas únicament, saltar i ballar. Cal il·lusió i alegria al treball i a les petites coses de cada dia.

He parlat de la capacitat de la nostra gent d'organitzar coses, però també vull recordar aquesta gent que crea riquesa. Exprement la seva imaginació per tirar endavant el negociet, l'empresa, el comerç, la botiga, els que fan caps i mànegues per donar vida a la nostra Vila.

Tots junts doncs, aprofitem-ho per celebrar la Festa Major, perquè és de tots, i fem-ho amb alegria i il·lusió.

I ara deixeu-me relluir una mica la meva llegítima vanitat d'Alcalde i que em reneix quan em trobo precisament fora d'Arenys. M'he trobat sovint en llocs distants i diversos, que per pura casualitat del diàleg, al saber el meu interlocutor que era d'Arenys, immediatament em trobava amb una persona que ens coneixia, bé sia per la Riera, el Port, els Restaurants o bé el Cementiri de Sinera, el retaule de l'Església, les puntes de coixí d'Arenys, o els nostres escriptors i poetes... i així fins a experiències inacabables, i creieu que és una satisfacció que t'omple i que és mèrit de tots.

Arenyencs, endavant amb la nostra il·lusió i que passeu una bona Festa Major.

Juliol de 1984.

L'Alcalde

FIDEL SOLER I MAS

QUAN ara, ja fa més d'un any, vàrem haver d'iniciar la tasca de remodelació de l'estructura urbana de la nostra Vila, d'acord amb el model sorgit del nou Pla General d'Ordenació, ens vàrem adonar de la cabdal importància que hi jugaven les actuacions urbanístiques en aquells punts del nostre territori que constitueixen antigues fites o punts de suport per a la nostra memòria històrica.

En aquest sentit es pot dir que, a causa del desbordament del sòl urbà, pel nostre territori municipal, passen a ser protagonistes de les futures actuacions reintegradores i configuradores dels centres d'interès urbà de l'Arenys de demà, precisament aquells llocs històrics que fins fa ben poc configuraven els límits de la població. I estic pensant especialment, en el Xifré i en el Calvari.

Enguany volem fer sortir de l'ostracisme a què ha estat relegat el Mont Calvari (o més popularment «El Calvari»), a causa de l'important paper que li tocarà jugar els propers anys, envers la necessària modernització de l'estructura urbana d'Arenys que ja s'ha iniciat i de què abans fèiem esment.

Efectivament, si contemplem l'història del Calvari, a grans trets, veiem com aquella primera ermita sobre la punta d'un penya-segat, enganxada a la terra ferma a través d'un pont, es constitueix ben aviat en un important símbol de la gent del mar, que hi aboca generosament la seva fe, alhora que amb unes formes populars envolta de llegendes el seu origen i de fets meravellosos les seves vicissituds al pas de l'història.

A continuació, veiem com a l'època que la nostra Vila pren un prestigi urbà, apareix, és clar!, el

balneari, i de retruc l'hotel restaurant que el farà famós, i es constitueix des d'aleshores aquest paratge, en el teló de fons de la imatge d'Arenys que més ha estat divulgada.

Finalment, amb una forta dinàmica de projectes, enderrocaments i noves versions arquitectòniques de l'edifici, que aquí no ve a tomb d'explicar, acaba el procés amb l'edifici actual dels anys quaranta, que ja situat al bell mig del port segueix mirant cap al Turó del Mal Temps, però ja sense tenir-hi pas i buit de tots els elements religiosos i profans que li havien donat nom i el motiu de ser. Bo i això, continua essent un element imprescindible per a la imatge visual d'Arenys de Mar.

Durant els anys del «boom» turístic, els únics projectes, mai aprovats, que ara dormen als arxius municipals, són en la línia d'enderrocar el que hi ha i construir-hi al seu lloc, gratacels al gust de l'època, i traslladar l'ermita cap al cim del Turó del Mal Temps.

Afortunadament, els nous plans i projectes varen arribar-hi a temps i es va poder plantejar la recuperació de l'edifici tot projectant l'obertura a través d'escales, dels passos laterals que donen a l'esplanada del davant de l'ermita, així com el bastiment

d'un nou pont des d'aquesta terrassa fins a la penya-mirador del Mal Temps.

La recuperació i dignificació d'aquests vials farà que constitueixin el necessari nus d'interès d'unió urbana entre el port, el casc antic i les àrees turístiques, nus que tindrà una alta qualificació urbana per les magnífiques vistes que té la penya-mirador del Mal Temps i l'ambient històric de la part de l'antiga ermita.

La recuperació del Calvari ja ha començat i sabem que serà difícil culminar-la, a causa bàsicament dels seus costos, però també al fet de que encara romanen ombres d'antigues diferències entre els estaments socials o institucionals que, d'una manera o altra, tenien competències al Calvari. Aquestes diferències cal ja que siguin oblidades i els eventuais greuges perdonats, per tal que no s'esborri de la memòria, aquest tros de les arrels de la nostra Vila, la qual cosa, això sí, la nostra història no ens perdonaria mai.

MIQUEL FANÉ I TORRENT

Arquitecte

Regidor d'Urbanisme i Obres

Mont Calvari

L'ermita actual amb el seu entorn urbà està unida en el temps amb la primitiva, tant diferent, perquè, malgrat les mutacions que hi ha hagut, l'ermita ha seguit mantenint el fervor religiós i la seva vinculació marinera a la vila; perquè plomes i cisells hi han deixat obres d'artistes; perquè una situació excepcional la convertí en un centre de vida social i, perquè un altre art—la restauració—no pas per ser més mundà, donà fama al balneari.

Si, a tot això, hi afegim la llegenda que envolta la fundació de l'ermita, la curiosa roca que deien que mai no tenia la mateixa mida i els inacabables plets que comporten les intervencions de l'exèrcit i del Rei Carlos III, en surt un tema apassionant, al qual m'he aproximat amb il·lusió i entusiasme i al qual em referiré amb les limitacions d'espai pròpies d'aquest article.

Tot plegat ha estat possible gràcies no només als coneixements del Sr. J. M.ª Pons Guri sobre el

tema, sinó sobretot al gran ajut que m'ha anat donant amb el seu mestratge al llarg de l'investigació.

L'ermita, segons deia un quadre col·locat a la reixa que hi havia a l'interior, fou fundada a l'any 1584 per devoció al Sant Mont Calvari.

Aquesta devoció al Sant Crist que la presidia arrelà ben aviat a la vila d'Arenys de Mar i als pobles del voltant. N'és una prova el fet que el Papa Innocenci XI i diversos Prelats concedien llurs gràcies als qui visitessin l'ermita amb devoció.

*La devoción
de esta hermita
es antigua*

Estos documentos prueban la devocion que antiguamente se tenía á esta Capilla, la piedad como se las concedió el estableci-

miento para poder tener en el Santuario la agua suficiente, la concurrencia de los forasteros que acudían á visitarlo, los pueblos marcados en los que el Hermitaño recogía limosnas, y las gracias espirituales con que procuraban fuese enriquecido...

NOTES, Mn. Patllari Rodà, pàg. 30.

.....devoció que continua present durant aquests quatre segles fins als nostres dies.

DIA DE EMOCIÓN Y PIEDAD

El fervor religioso-popular de Arenys de Mar, se exteriorizó ante el Cristo del Monte-Calvario.

El domingo, 4 de Abril de 1948, será un día memorable para la población de Arenys de Mar: el Santo Cristo del Calvario fué repuesto en su primitiva Ermita. El fervor religioso puso en pie a todos los arenyenses. Pocas manifestaciones hemos presenciado tan intensas, tan vivas y tan espontáneas. El amor y la emoción se adivinaban en todos los semblantes.

.....i que es fa palesa en presents que els seus benefactors oferiren, obres d'art de les quals, d'entre les que s'han conservat, n'hem de destacar el retaule barroc.

«El día 28 de Diciembre de 1693, ante el Notario Jaime Arquer, de Arenys de Mar, el negociante de esta Villa Joseph Xapús contrató al escultor arenyense Salvador Nogueras para la construcción del retablo de la ermita de *Montcalvari*; Nogueras debía construir y construyó, *un retaule ab ses quatre columnes a la salomònica, ab un àngel entre columna y columna, ab sas polseras, cornisa, remato, pedestal y socul y gradas*, y colocarlo en la capilla por todo el mes de Junio del siguiente año, por el precio de 121 libras barcelonesas». «A pesar de que Salvador Nogueras trabajó con profusión en el arte de escultura en el último cuarto del siglo XVII y primeros años del XVIII, era aquella la última obra de tan magnífico tallista que había llegado a nuestros días».

J. M.ª Pons Guri

VIDA PARROQUIAL. X-1948.

Estudiosos i literats hi han dedicat diferents escrits que recullen diversos aspectes relacionats amb la nostra ermita.

Mn. PATLLARI RODÀ, «Notes».

REIG i VILARDELL, «Monografies Catalanes».

LLUÍS M.^a DE VALLS, Pvre., «Oda a Arenys de Mar».

Mn. JOSEP PALOMER, «Anècdotes» i col·laboracions.

MANUEL MARTÍ ORTIZ, Pbro. «Ermita del Santo Cristo del Monte Calvario» (Accèssit Jochs Florals 1886.

FRANCESC DE P. CALBETÓ i ROGET, «Recolecta».

.....ermita que s'alça al costat del mar.

«Fora de la població hi ha una interessant ermita anomenada *Lo Calvari*.

Heus aquí sa descripció:

«Es una ermita senzilla que, venint de la part de mar ja's distingeix desde lluny com indefinible punt blanc que sobresurt en mitj d'un fondo obscur format per les montanyas que s'aixecan en segon terme mostrant sas gegantinas penyas. Al peu del turó en que s'assentan los murs del santuari, las onas agitan sa platejada espuma, coronant ab suau garlanda de perlas aquell turó que s'avansa cap al mar portant en son cim lo signe de nostra redempció».

Reig i Vilardell.

MONOGRAFIES CATALANES, pàg. 166.

.....la funda un mariner

«Lo fundador fou Hipòlit Doy, mariner, fill de la Vila, habitant en lo carrer de Cantalagrella».

P. Lluís M.ª de Valls.

«*ODA A ARENYS DE MAR*», pàg. 23.

.....mariners i pescadors s'acullen a la seva protecció

«Quan dels astillers d'Arenys sortien barcos de gran calat, antes de vararlos s'implorava la protecció del Sant Crist del Calvari ab una missa, á la que hi assistien, ab tota la sua dependencia, los constructors navals. com en Juan Pruna, Josep Vilá, Pere Pica, Peregrí Juarés, Pau Geli, Salvador Busquets (aquest últim alabat en lo mateix Parlament com un del millors mariners de nostra Armada). Se feya també ofrena al Sant Crist d'un *setrill d'oli* per la llantia. Encara en la nostra infantesa haviam presenciat la escena emocionant de varar algun d'aquestos barcos. Se benehia primer la embarcació y després se la guiaba cap al mar atravesant los rails del ferro-carril (trasbordant los viatgers

segons acort dels constructors ab la Companyia), toca-va la campana del Calvari com demanant les benediccions del cel, lo barco poch a poch anava avançant y tot lo publich corsosprés miraba al mestre d'aixa que sobre una barqueta y destrall en má, esperava la senyal per tallar la corda sostenedora de la nau. Donat lo colp, anava lliscant lo barco suaument sobre un pla inclinat, fins que donant una embranzida arribaba al aigua, partint la proa les ones de la mar. En aquell moment los crits del poble repetian xardorosament *Bon viatge! Bon viatge!*

«ODA A ARENYS DE MAR», pàg. 24.

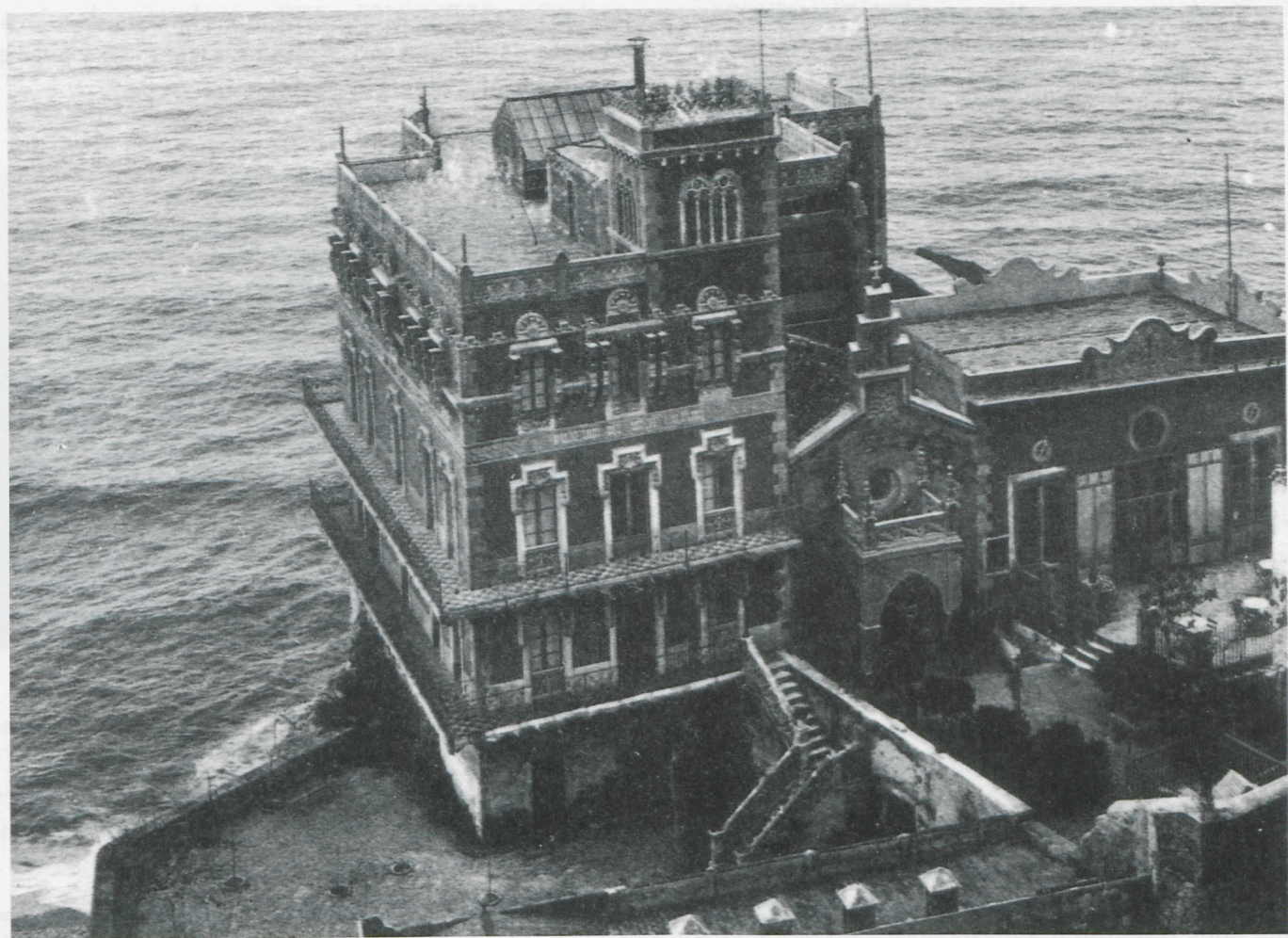
«28 d'abril de 1698.-A l'ermita de Mont Calvari s'acorda pagar els funerals pels germans confrades de Sant Telm».

Francesc de P. Calbetó
RECOLECTA, pàg. 286

El Mont Calvari, tal com conta Mn. Josep Palomer, esdevé un centre de reunió ple de vida social.

«Alla se organitzaven *cabalgates* per els dies de Carnaval».

«i alla se féia moltes voltes el programa de *festejos* quan s'apropaven els dies de Sant Zenón».

«Tot prenent el sol, se arreglaba la España».

«Quan s'apropava una barada de barco, ¡adiós política! ja tot-hom féia questió de gabinete el véurer qui tallaria mellor la corda».

«I entraven de torn els americanos, allavors tot era parlar de ingenios i de plantaciones».

«De bon matí, hi anaven els pescadors».

«Els diumenges avans de mig-día, hi compareixien els terresans».

«El Reco de la Calma era el Congrès on s'hi debatien, durant la primera meitat del segle pasat, totes les qüestions vitals del poble».

«Un sol dia de l'any romania búid, i era desde el mig-día del Dijous Sant fins a idéntica hora del Divendres. ¡Se respectava el temps en que el Senyor era al Monument! Pero a la tarde d'eix darrer día, ja no hi faltaven els mariners per a fer *Calendaris* sobre els designats per a portar el Sant Crist en la processó del vespre».

El Reco de la Calma.

ANECDOTES ARENYENQUES, pàg. 75.

I al convertir-se en Balneari, inicia el seu caminar turístic que, amb les seves noces i banquets, tanta fama donaren a aquesta època hotelera. Es diu

també que el Rei Alfons XIII en els seus desplaçaments a Barcelona, no s'oblidava mai de visitar el nostre Mont-Calvari.

Fundador, descendents i els qui han intervingut d'una manera o altra en la Història del MONT-CALVARI, són encara presents, bé per les seves obres, bé per la llegenda que els envolta. La següent és una minsa enumeració:

HIPÒLIT DOI—fundador—que segons la llegenda que existeix entorn de la fundació de l'ermita, va erigir la

mateixa, com a penitència que li imposà el Papa Sixte V.^è per haver assassinat a la seva esposa.

JOSEP XAPÚS. –Benefactor–Comerciant de la Vila, d'origen francès, segons consta en documents de l'època, que va restaurar la sagristia, va donar el retaule i sembla que, poc abans de la seva mort, va encarregar la construcció del pont que uneix la penya amb la terra ferma.

JOAN MIRALPEIX i JOSEPH ALSINA. –Ermittans. Al primer se li concedí l'establiment de la font, el 1725, i el segon, 2 anys després, la transfereix a l'Ajuntament de la Vila.

JOSEP PERA i ANNA SALVÀ i DOI, consorts hereders. Darrers descendents amb el cognom Doi, que des del 1788 a 1804 que dura el contenciós, defensen el dret a nomenar ermitans i administrar els béns de l'ermita, sol·licitant la intervenció del monarca de l'època, Carles III.

BISBE CATALÀ, il·lustre arenyenc, que segons la tradició cedeix els drets que té sobre l'ermita a D. Narcís Serra.

ENRIC NEL·LO, promotor. Vertader impulsor del Balneari que va manar construir i que es coneix com «el Calvari rosa».

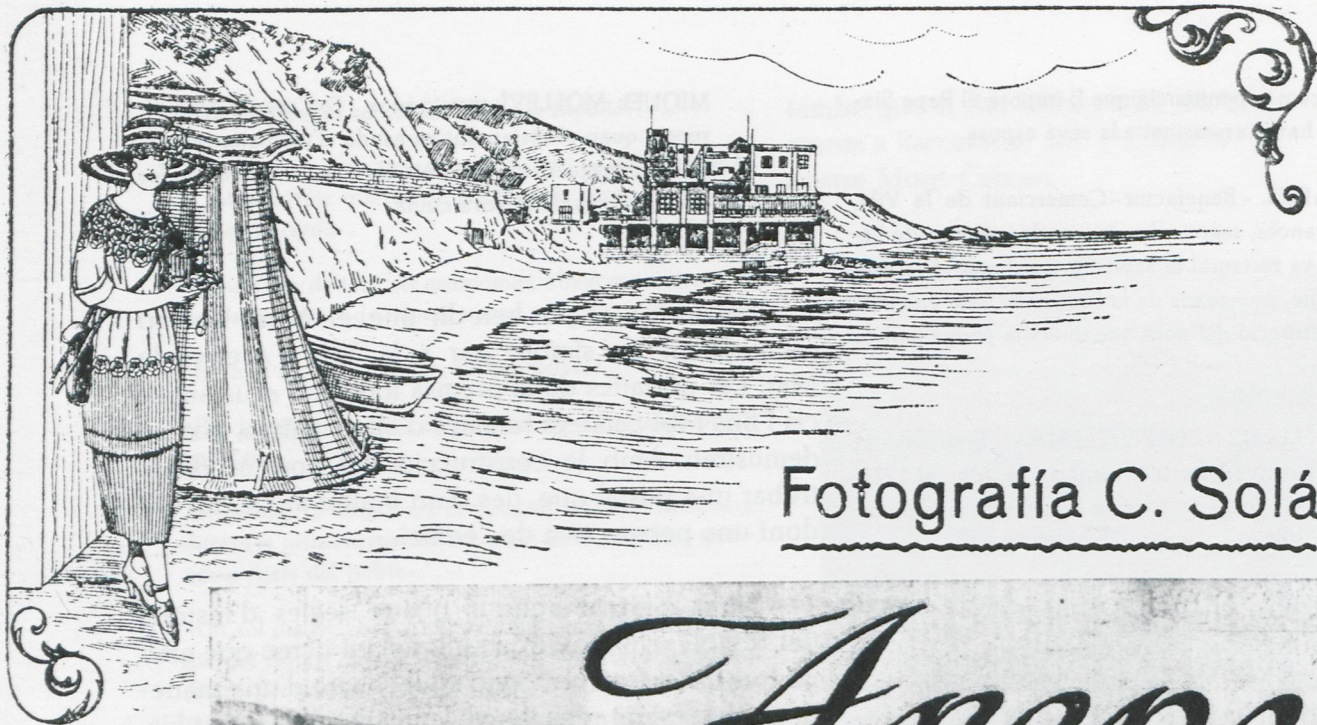
MIQUEL MOLLEVÍ restaurador. Fou sota la seva direcció quan el restaurant va gaudir d'un major esplendor, reconeguent-se per tots els que allí paraven, les excel·lències de la seva cuina.

Finalment, es pot ben dir que el Mont-Calvari és realment un símbol per a la Vila d'Arenys de Mar. Les portades de la premsa local, els seus anuncis i fins i tot catàlegs turístics d'altres països, així ho demostren. Amb la construcció del port és difícil trobar una postal que, des d'un o altre angle, no ens doni una perspectiva de l'edifici.

Hem reviscut aquests quatre segles d'història del MONT-CALVARI; desitjaria ara i crec que amb mi tots els arenyencs, que aquells que d'una manera o altra, estem relacionats amb aquesta realitat històrica, amb aquesta imatge tan nostra, que significa la seva omnipresent silueta, sapiguem situar-lo, com es mereix, en el context de l'Arenys del futur, que ara es prepara.

JAUME VÀZQUEZ BALLARÀ

(Tarja oficial d'investigador n.º 8.83)
(Servei d'Arxius de la Generalitat)

Fotografía C. Solá

Encare que no's publiquin algunes de les composicions que's reben en aquesta Redacció, no's tornen els originals.

(Fot. J. Córdoba).

Revista setmanal, literaria, il·lustrada
::: de deports i notícies comarcals :::

Fundador: J. TATJÉ
Director: ANTONI SUBIRACHS

Redacció: Carrer del Dr. Robert, n.º 37.
::: Teléfono n.º 532 - Arenys de Mar :::

PROGRAMA D'ACTES

DIA 6

A les 4 de la tarda: A l'«Esplai», **Simul·tània d'Escacs** a càrrec del Sr. Martí Bas, i entrega de Premis del I C. Social.

DIA 7

A les 10 del matí: **Torneig de Tennis de Taula** al Casal Parroquial (Categories Alevins i Infants).

A les 12 del migdia: A la Sala de Sessions de l'Ajuntament, i amb l'assistència de jugadors, dirigents i esportistes, **Recepció i entrega de Diplomes** als equips que han assolit l'ascens de categoria: «Club de Futbol Arenys de Mar» i «Club Hoquei Arenys de Mar».

De 3 a 5 de la tarda: A la Societat Cultural Gran Casino, inscripció d'artistes i segellat de teles del **XIII concurs de Pintura ràpida «Vila d'Arenys de Mar»**, a cura d'aquesta entitat i patrocinat per l'Ilm. Ajuntament i altres entitats col·laboradores.

A les 4: Al Casal Parroquial, **Torneig de Tennis de Taula** (Categoria Juvenil).

Visita col·lectiva als interns de la Residència Geriàtrica (antic Hospital) i als acollits a l'Asil Torrent, organitzada per l'ASVAT. Reunió: davant del Calisay, a tres quarts de quatre.

A les 7 de la tarda: **1.ª Emissió experimental de Televisió Arenys (R.T.V.A.)** U.H.F. Canal 39 (Circuit local).

El diumenge i el dilluns, a les 4 de la tarda, 2.ª i 3.ª emissió.

Nit, a les 10,30: **Audició de Sardanes** a la Plaça Flos i Calcat, a cura de la Cobla «La Principal del Vallès», organitzades per la S. C. Gran Casino.

A les 11,30: A l'Envelat, **Gran Ball**, a càrrec de l'«Orquestra Encantada» i el gran Conjunt «Tren de la Costa».

DIA 8

A les 6,30 del matí: Concentració a les instal·lacions del Club Mar Sport, a la zona portuària, pel **Concurs social de Pesca amb embarcació**.

De les 8 a les 10 del matí: A la Societat Gran Casino, inscripció d'artistes i segellat de teles del **XIII concurs de Pintura ràpida**.

La recepció de les obres es realitzarà fins a les 9 del vespre del dia 7 i fins a les dues de la tarda, les inscrites i segellades el dia 8.

A les 10: Al camí del Corral, d'Arenys de Munt, **Sessió d'entrenament de Tir al plat**, pels socis de l'acotat.

Al Casal Parroquial, **Torneig de Tennis de Taula**, categories Seniors i veterans, i seguidament, Open i finals del Torneig.

A les 12: A la Sala d'Exposicions de la Caixa Laietana, inauguració de l'Exposició **«Mont-Calvari, passat i futur»**, organitzada per l'Ajuntament d'Arenys de Mar, com a evocació de quatre cents anys d'història d'un lloc cabdal de l'iconografia local.

A la una de la tarda: **Repic general de campanes**, anunciant la solemnitat de Sant Zenon.

Tarda, a les 5,30: **Concert** al local de l'Ateneu Arenyenc, per la gran «Orquestra Caravana».

A les 6: Lectura del Veredict del Jurat del «Premi de Pintura ràpida» i repartiment de Premis.

A les 6,30: A la Sala de Sessions, Recepció oficial de l'Ajuntament, amb l'assistència dels Alcaldes del Districte.

A les 7: **Espectacle popular** al davant de la Plaça de l'Església, després d'un cercavila per la Riera i salutació a les Autoritats, participant-hi:

Gegants d'Arenys de Mar,
Gegants de Calella,

Gegants de Cornellà,
acompanyats de capgrossos, cavallets de cartró i gegantó

Gegants de Canet de Mar,

Drac petit de Vilafranca,

Colla Jove de Castellers de Vilanova

Trabucaires i Diables de l'Associació de Ballet Popular de Vilanova.

Seguidament: al mateix lloc, **Sardanes** per la «Cobla-Orquestra Caravana».

A les 10 de la nit: A l'Església Parroquial, **Solemnes Completes** a llaor de Sant Zenon, acabant amb el cant de l'Himne al Sant, dels compatriotics Ioan Draper i Xavier Maimí.

Seguidament: **Gran Traca** a la Riera.

A les 11,30: **Selecte Ball** a l'Envelat, a càrrec de l'«Orquestra Caravana».

DIA 9

Solemnitat de Sant Zenon

Matí, a les 8,30: **Concurs infantil de Pesca amb canya** a l'escollera de Llevant. Categories infantil i juvenil.

A les 5 de la tarda: A la Societat Cultural Gran Casino, **Torneig «Festa Major» de Billar**, entre els jugadors Joan Estrada, Josep Graupera i Santiago Garcia. Al final, repartiment de Trofeus.

A les 6: **Concert de música catalana** i fragments de «Zarzuela», a la Societat Cultural Gran Casino, per l'«Orquestra Marina».

A les 7: A la mateixa Societat, **Exhibició de billar** a càrrec de M. Plandolit i R. Alvarez, ambdós de 1.ª Categoria.

A les 8: A l'Església Parroquial, **Missa concelebrada** a honor de Sant Zenon. L'homilia la dirà el P. Antoni Pera, o.f.m.cap.

Nit, a les 10: **Sardanes** al Passeig Xifré, per la «Cobla Marina».

A tres quarts d'onze: **Gran castell de Focs artificials** al capdavall de la Riera.

Acabats els focs: **Lluit ball** a l'Envelat, amenitzat per l'«Orquestra Marina» i el en transcurs del qual serà elegida la **«Pubilla d'Arenys de Mar 1984»**.

Diapositiva Salvador Clófent

Dipòsit Legal. B. 25459-84
Impremta Santa Maria